

Meer duidelijk over Alzheimer

John de Klerk, nucleair geneeskundige, en Dianne Raaijmakers, neuroloog, zien de amyloid PET scan als grote verbetering bij het stellen van de diagnose Alzheimer.

Nederland telt op dit moment ruim 260.000 mensen met dementie. Door de vergrijzing en het ouder worden van de bevolking zal dit aantal in de toekomst explosief stijgen. Maar liefst één op de vijf mensen krijgt een vorm van dementie. Een belangrijke vraag: hoe wordt dit vastgesteld?

Dianne Raaijmakers, neuroloog in Meander Medisch Centrum: "Al met al is de diagnose dementie en Alzheimer erg ingewikkeld. Het is nog steeds zo dat een zekere diagnose Alzheimer alleen met microscopisch onderzoek van de hersenen gesteld kan worden, dus na iemands overlijden. We kunnen bij leven alleen een waarschijnlijkheidsdiagnose stellen. Daarvoor gebruiken we diverse instrumenten. Naast informatie van de patiënt en diens naasten is dat vaak een MRI-scan. Daarmee kunnen we andere oorzaken van vergeetachtigheid uitsluiten, zoals een tumor of herseninfectie. Verder doen we bloedonderzoek en geheugentesten. Het is per patiënt en per ziektebeeld verschillend welke onderzoeken daar nog bij komen: een EEG, uitgebreider neuropsychologisch of psychiatrisch onderzoek, een ruggenprik, genetisch onderzoek of verschillende soorten nucleair onderzoek."

Schadelijk eiwit

Een nieuwe vorm van nucleair onderzoek is de amyloid-PET scan. John de Klerk, nucleair geneeskundige, legt uit hoe dit gaat: "Bij de patiënt wordt een licht-radioactieve stof toegediend via een infuus. Daarna neemt hij of zij plaats in de PET-

CT scan. Dit apparaat maakt geavanceerde computerbeelden van het hoofd. We kunnen op deze beelden zien of er eiwitophopingen tussen de hersencellen in liggen. Deze ophopingen, ook wel plaques, bestaan voor een groot deel uit het eiwit beta amyloid. Dit eiwit is schadelijk voor de hersencellen en wordt onder meer gevonden bij patiënten met de ziekte van Alzheimer. Met een amyloid PET scan kunnen we samen met de bevindingen van de neuroloog betere en eerdere diagnoses stellen of juist uitsluiten."

Vroege diagnose

Naar schatting zijn er in Nederland 12.000 mensen met dementie die jonger zijn dan 65 jaar. De amyloid PET scan is vooral zinvol bij relatief jonge patiënten, bij wie de diagnose niet duidelijk is met de standaard diagnostiek. Dianne Raaijmakers: "Daarmee is het zeker niet zo dat alle geheugenpatiënten nu in aanmerking gaan komen voor een amyloid PET. Dit is helemaal niet nodig en ook onmogelijk qua aantallen. We zien op de geheugenpoli Neurologie wekelijks minimaal vijf nieuwe patiënten met geheugenklachten. Een vroege diagnose is belangrijk, zowel voor patiënten en familieleden

die daardoor weten waar ze aan toe zijn, als voor de arts om de juiste behandeling en medicatie in te zetten."

Grote verbetering

John de Klerk: "Dit onderzoek is een grote verbetering ten opzichte van het onderzoek met behulp van de MRI. Een MRI laat pas in een late fase afwijkingen zien bij een patiënt met de ziekte van Alzheimer. Daarbij wordt alleen in beeld gebracht wat de veranderingen in het hersenweefsel zijn en niet of er feitelijk sprake is van amyloid-afzetting. Als de amyloid PET scan afwijkend is kan de patiënt de ziekte van Alzheimer hebben, maar ook andere vormen van dementie. De scan kan dus de diagnose ondersteunen, maar niet bewijzen. De uiteindelijke diagnose gebeurt door de neuroloog die de scan met alle andere onderzoeken kan combineren. De amyloid PET scan heeft vooral grote waarde om de ziekte van Alzheimer uit te sluiten. Als de amyloid PET normaal is, is de kans ruim 95% dat patiënt geen Alzheimer heeft. Voor de patiënt en zijn familie is dat heel belangrijk om te weten."